
2026

FAKTA- ISKU

Opi faktantarkistusta
Faktabaarin kanssa

Sisältö

- 1. Miksi?**
- 2. Kenelle, mitä?**
- 3. Mitä työpajassa käsitellään?**
- 4. Mitä opitte?**
- 5. Palautetta**
- 6. Miten tilaan FAKTAiskun?**
- 7. Mikä Faktabaari?**

1. FAKTAisku työpaja

MIKSI?

- Mis- ja disinformaatio (virheellinen ja valheellinen informaatio) listataan YK:n globaalien riskien raportissa yhdeksi vakavimmista riskeistä.
- Ne kytkeytyvät käytännössä kaikkiin muihin akuutteihin riskeihin, muun muassa demokratian tilaan, ilmastonmuutokseen sekä poliittiseen ja taloudelliseen epävakauteen.
- Mikäli haluamme säilyttää vakaan ja toimivan demokraattisen yhteiskunnan, informaatio- ja medialukutaidot ovat korvaamattoman tärkeitä aivan jokaiselle.
- Informaation kriittisessä arvioimisessa kyse on tärkeästä, ellei jopa tärkeimmästä kansalaistaidosta, jonka koulussa voi oppia.
- **FAKTAiskussa käydään läpi tiiviisti muutama keskeisin työkalu, joilla jokainen voi olla osa yhteisten disinformaatiohaasteidemme ratkaisua.**

2. FAKTAisku työpaja

KENELLE, MITÄ?

- Työpaja soveltuu n. 13-17-vuotiaille
- Sopivin ryhmäkokoo on 15-25 oppilasta + opettaja
 - Voit tiedustella pienemmän tai suuremman ryhmän toteutuksesta erikseen
- Työpajat toteutetaan kouluilla tai ennakkoon sovituissa muussa paikassa
- Työpaja pidetään suomeksi
 - Voit tiedustella muun kielisistä toteutuksista erikseen
- Työpajan vetävät Faktabaarin faktantarkistajat ja medialukutaitoasiantuntijat
 - Tuotamme vuoden 2026 aikana myös opettajille aineiston, jonka avulla opettaja tai kasvattaja voi vetää FAKTAiskun omalle luokalleen / nuorisoryhmälleen itsenäisesti. Kysy lisää!

3. Mitä työpajassa käsitellään?

TIETOA, TAITOJA, ESIMERKKEJÄ ja TYÖKALUJA

- **Tietoa**
 - Mitä on digitaalinen informomaatiolukutaito
 - Millä tavoin mm. valtiot, media, kansalaisjärjestöt ja Euroopan Unioni pyrkivät hillitsemään väärän tiedon leviämistä.
- Kiinnostavia ja konkreettisia **esimerkkejä** somessa leviävästä disinformaatiosta.
- **Taitoja**, joita tavallisen verkkokäyttäjän olisi tänä päivänä syytä osata, myös jatkuvasti kehittyvän tekoälyn osalta.
- **Työkaluja**, kuten käänteinen kuvahaku, tiettyjä hakukoneiden hakutoimintoja sekä kuvien ja videoiden yksityiskohtien ja taustatietojen tutkimista, jotka auttavat usein selvittämään väitteen todenperäisyyttä.
- **Painopiste on toiminnallisissa tehtävissä**
- Opetetut ja harjoitellut **teemat ja osaaminen** kytketään isompaan tilannekuvaan ja vaikuttamisen mahdollisuuksiin demokratian tukemisessa

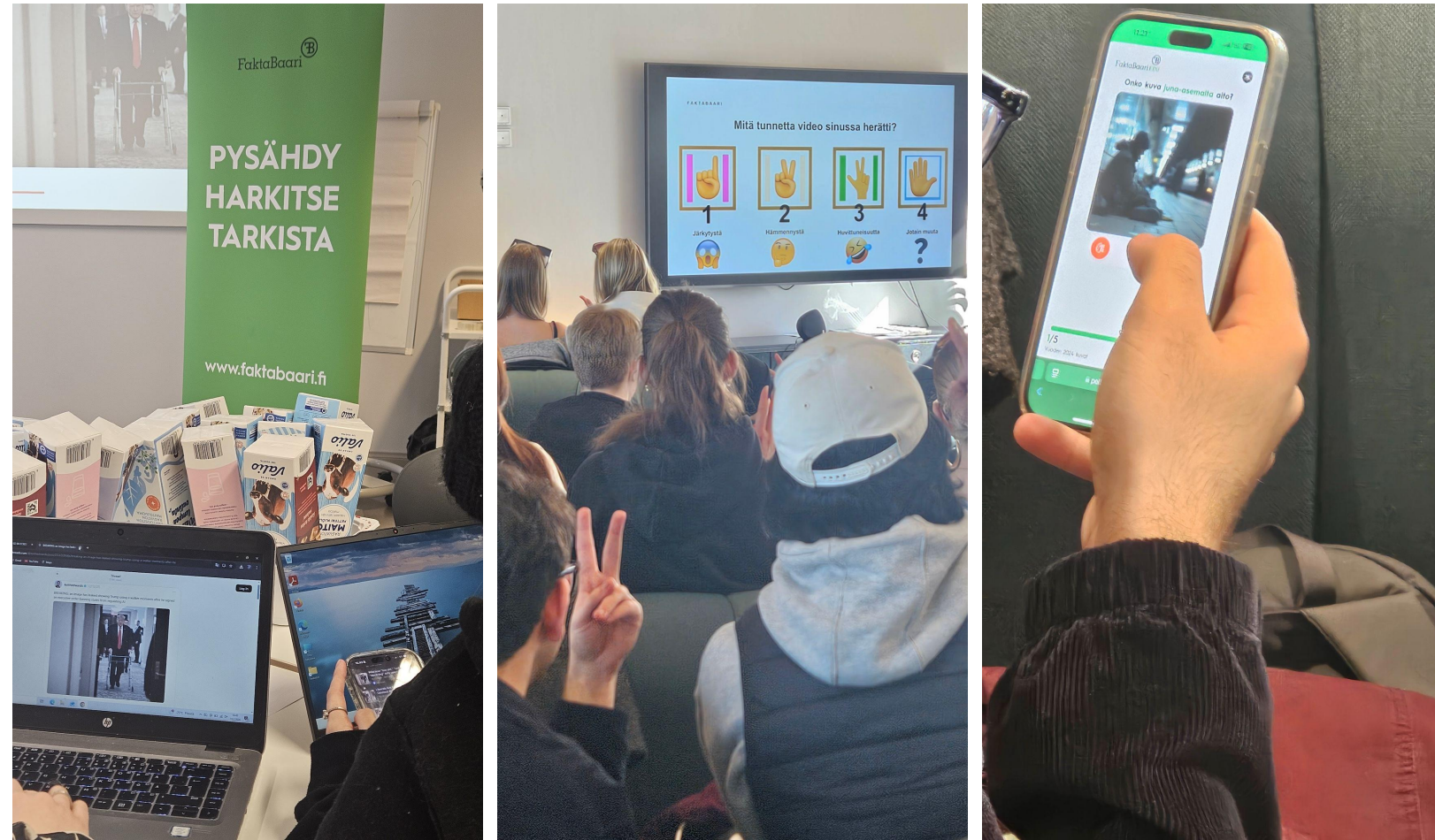
4. Mitä opitte?

FAKTAiskun jälkeen:

- ymmärrätte, miten meihin **yritetään vaikuttaa** somessa
- tiedätte, miten sosiaalisen median toimintalogiikka edesauttaa virheiden, valheiden ja tunnepitoisen **sisällön leviämistä**
- osaatte kolme tärkeintä faktantarkistustaitoa: **pysähtymisen**, **käänteisen kuvahaun** käytön sekä **useasta lähteestä** tarkistamisen.

5a. Palautetta FAKTAiskuista – nuoret

80%

osallistujista
aikoo tarkistaa
faktat
erilaisista
sisällöistä
jatkossa
paremmin.

“Tehtävät ja aiheet olivat kiinnostavia, ja sain uusia näkökulmia”

“Pidin eniten siitä, kun pääsi itse tekemään”

“Tehtävät olivat sopivan hankalia”

“Pidin videoesimerkeistä”

“Osallistavat tehtävät sopivat työpajaan hyvin”

5b. Palautetta FAKTAiskuista – opettajat

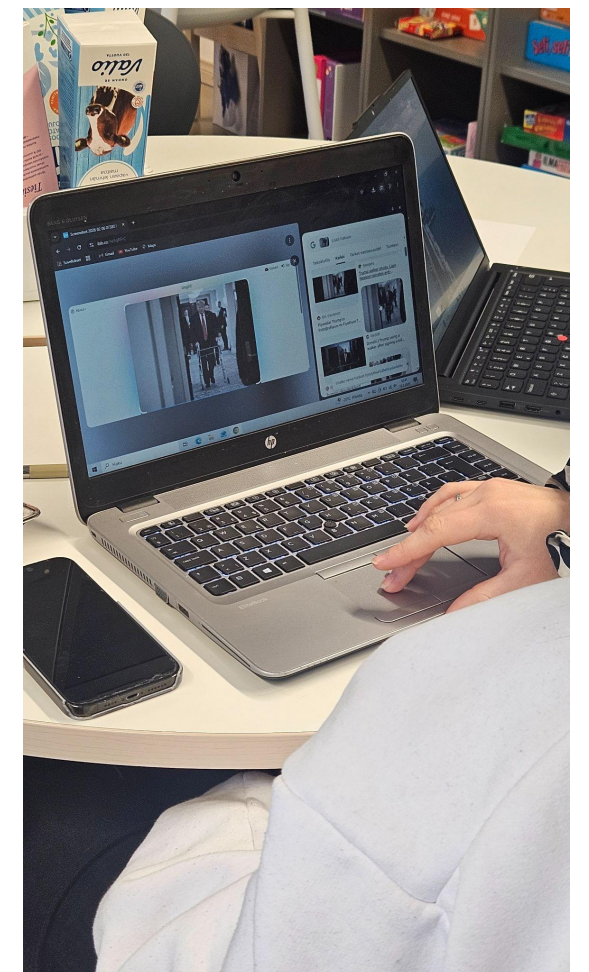
“Kokemus oli todella opettavainen. Opiskelijat saivat varmasti uutta tietoa ja myös opettajana opin paljon uusia asioita.”

“Parasta työpajassa olivat käytännön harjoitukset ja ajankohtaiset esimerkit. Opiskelijat oppivat tekoälyn käytöstä kuvissa, miten väitteitä tarkistetaan ja miten lähteitä arvioidaan. Tämä työpaja on rakennettu taitavasti niin, että se saa jokaisen osallistujan pohtimaan omia tietojaan ja taitojaan lähteiden tarkastamisessa.”

“Opiskelijat kertoivat, että työpaja oli hauska ja mielenkiintoinen”

“Tästä työpajasta innostuneena olemme keskustelleet kollegoiden kanssa, että tällainen työpaja täytyisi tarjota kaikille opiskelijoille.”

“Suosittelen FAKTAiskua kaikille opiskelijoille ja opettajille. ”

6. Miten tilaan FAKTAiskun?

FAKTAiskulla ei ole toistaiseksi pysyvää rahoitusta.

Tuotamme halutessa FAKTAiskun tilauksesta suoraan kouluille – kysy hintaa.

Voit myös kerätä alueeltasi kiinnostusta ja mahdollisen rahoittajan (kunta, kaupunki, hanke, säätiö...) ja voimme neuvotella alueelle toteutettavasta FAKTAiskujen kokonaisuuksista!

Tulossa myös opettajan aineisto FAKTAiskun vetämiseen itsenäisesti. Kysy lisää!

Ota yhteyttä: edu@faktabaari.fi – katsotaan mikä on mahdollista!

8. Mikä Faktabaari?

2014 perustettu suomalainen **faktantarkistusorganisaatio** ja **digitaalisen informaatiolukutaidon** edistäjä.

Poliittisesti sitoutumaton ja kaikille avoin osallistava **verkkomedia** ja mediakasvattaja.

Rahoitus: Hankkeet (EU), koulutukset, rahastot ja säätiöt (esim. Sitra), palkinnot.

Mahdollistajana Avoin Yhteiskunta ry

FaktaBaari

Mitä FaktaBaari tekee?

- ✓ Edistää digitaalista informaatiolukutaitoa ja -kasvatusta
- ✓ Tekee journalistista faktantarkistusta ja yhteiskunnan polarisaation vastaista työtä
- ✓ Tutkii disinformaatiota ja polarisaatiota sekä kehittää niiden torjuntaan uusia tapoja
- ✓ Viestii näistä teemoista kansantajuisesti sekä kokoaa aiheesta kiinnostuneita ihmisiä ja organisaatioita yhteen erilaisissa tilaisuuksissa

Tehdään yhdessä FAKTAisku!

Tilaa
Faktabaarin
uutiskirje!

FaktaBaari

Ota yhteyttä:

edu@faktabaari.fi

Faktabaari EDU

edu@faktabaari.fi

Aleksanterinkatu 12, 00170
Helsinki | Finland

@faktabaari

@faktabaari.fi

@Faktabaari

@faktabaari.bsky.social

@faktabaari

@Faktabaari (FactBar)